

Quickscan natuuronderzoek

Uelserweg 162 Mander

In het kader van de Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

Quickscan natuuronderzoek

Uelserweg 162 Mander

In het kader van de Wet Natuurbescherming
‘soortenbescherming’

In opdracht van:

Stal Denink
Uelserweg 162
7663 TE Mander
Contactpersoon: Dhr. Rob Braakhuis

Uitgevoerd door:

Ecochore Natuurtechniek
Ruiterweg 8
7152 DE EIBERGEN
T 0544-350297
M 06-15904121
E info@ecochore.nl
I www.ecochore.nl

Auteur: Rody Schröder
Collegiale toetsing: Bas Voerman
Veldwerk: Rody Schröder

Datum: november 2019

Correspondentie door Ecochore Natuurtechniek vindt uitsluitend plaats op digitale wijze of op FSC/PEFC gecertificeerd papier.

Foto voorzijde: Te slopen veeschuur voor mestkalveren

Ecochore Natuurtechniek is aangesloten bij Samenwerkingsverband Ecologie:
www.ecochore.nl

INHOUD

INHOUD	3
1. AANLEIDING EN DOEL	4
2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING	5
2.1 Onderzoeksmethodiek	5
2.2 Gebiedsbeschrijving	5
2.3 Geplande werkzaamheden	7
2.4 Volledigheid inventarisatie	7
3. ONDERZOEKSRÉSULTATEN	8
3.1 Flora	8
3.2 (Broed)vogels	8
3.3 Herpetofauna en vissen	9
3.4 Zoogdieren	9
3.5 Ongewervelden	10
4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Flora	12
4.3 (Broed)vogels	12
4.4 Herpetofauna en vissen	14
4.5 Zoogdieren	14
4.6 Ongewervelden	15
5. CONCLUSIE	17
LITERATUUR	18
 BIJLAGEN	 19
BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED	20
BIJLAGE 2: INRICHTINGSPLAN	21
BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING	22

1. AANLEIDING EN DOEL

Op de locatie Uelserweg 162 in Mander, zijn door de eigenaar, de heer Braakhuis, ruimtelijke ontwikkelingen gepland. Er wordt een oude veeschuur voor mestkalveren gesloopt waarna een nieuwe veeschuur zal worden gebouwd.

Middels de Wet Natuurbescherming wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. Door het uitvoeren van een natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt.

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Wet Natuurbescherming, is aan Ecochore Natuurtechniek opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden is of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

2. INVENTARISATIEOPZET EN GEBIEDSBESCHRIJVING

Voor het quickscan natuuronderzoek is de locatie aan de Uelserweg 162 in Mander door een medewerker van Ecochore Natuurtechniek bezocht om zo een verwachting uit te kunnen spreken van het voorkomen van, dan wel het gebruik maken door, beschermde dier- en plantsoorten in het gebied, zoals vermeld in de Wet Natuurbescherming, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Rode Lijsten.

2.1 Onderzoeksmethodiek

Iedere dier- en plantgroep heeft zijn eigen methode van inventarisatie om zo een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de betekenis van het gebied voor de betreffende soorten of groepen. Dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Er is zowel globaal gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna, als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een éénmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld.

Tijdens het onderzoek zijn de aanwezige ecotopen intensief geïnspecteerd op aanwijzingen van beschermde of Rode lijstgenoteerde flora en fauna.

Als aanvulling op het veldbezoek zijn verspreidings Tabellen en verspreidingsatlassen, met waarnemingen van de locatie en directe omgeving, geraadpleegd op het voorkomen van beschermde of Rode Lijstgenoteerde soorten.

Aan de hand van de resultaten van het quickscanonderzoek kan worden aangegeven of nadere inventarisaties gewenst zijn of dat redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de effecten op aanwezige (beschermde) flora en fauna geen bedreiging opleveren en of ontheffingen in het kader van de Wet Natuurbescherming noodzakelijk zijn.

bezoekdata	starttijd	weersgesteldheid	onderzoeker
8-11-2019	13:10-14:05	bewolking 0/8, windkracht 1 Bft, 10 °C	Rody Schröder

Tabel 1: Bezoekdata en specificaties.

2.2 Gebiedsbeschrijving

De planlocatie is gelegen in het buitengebied van Mander, aan de Uelserweg 162 in de gemeente Tubbergen.

Onderstaande gebiedsbeschrijving van het plangebied en de omgeving is overgenomen uit het ruimtelijk kwaliteitsplan {Hannink, 2019}.

Het plangebied ligt in een reliëfrijk landschap dat omschreven kan worden als stuwwal. Dit landschap is ontstaan tijdens de laatste ijstijd waarbij hoogteverschillen zijn bepaald door het landijs en de wind. Met name ten oosten van het plangebied is er sprake van veel hoogteverschil (essenlandschap), richting het westen wordt het wat vlakker (maten). Verschillen zijn minder geworden door onder meer zandverstuivingen, de moderne landbouw en ruilverkavelingen. Hoogteverschillen zijn desondanks nog goed waar te nemen.

Het essenlandschap kan bestempeld worden als één van de oudste landschappen. Door de hoge ligging van de gronden waren de gronden uitermate geschikt voor de teelt van verschillende graansoorten. Toen de grotere essen 'bezet' waren gingen boeren op zoek naar de hogere delen in het landschap en kwamen daardoor veelal bij kleinere essen (eenmanskampen) te zitten. Het erf van de familie Braakhuis is gelegen bij een kleinere kamp. Er zat een functionele verbinding met het noordelijk gelegen heidegebied waarmee de plek uitstekend was om te kunnen boeren. Topografische benamingen zoals "Veldhoek", "Mander Esch" en "Wester Esch" bevestigen het type landschap. De erven liggen onregelmatig verspreid door het landschap en wegen lopen als een spinnenweb van erf naar erf.

Er was sprake van een kleinschalig landschap dat in de huidige situatie nog altijd goed herkenbaar is. Het landschap is wat grootschaliger geworden, maar door de veelvoud aan wegen en hoogteverschillen is de herkenbaarheid goed beschermd gebleven. Het ontbreken van onderhoud in de oudere houtwallen en houtsingels vormt wel een bedreiging. Er staan doorgaans te veel overstaanders in de landschapselementen waardoor onderbeplanting niet gestimuleerd wordt. Het gebied vormt de overgang van het open essen landschap naar de nattere maten.

Op het erf van de familie Braakhuis zijn meerdere elementen aanwezig. In bijlage 2 is daarvan een overzicht opgenomen {Hannink, 2019}.

Op de locatie van de te slopen veeschuur en de nieuw te bouwen veeschuur en kuilvoerplaten staan momenteel een veeschuur, paardenstal en 2 kuilvoerplaten. Het dak van de veeschuur bestaat uit golfplaten (kap is onbeschoten). Het dak van de paardenstal bestaat uit golfplaten met daaronder dakbeschot.

Daarnaast is er een rij zomereiken aanwezig aan de zuidzijde van de kuilvoerplaten. De eiken hebben een diameter op borsthoogte (dbh = 1,30 m) van 40 centimeter. De struiklaag eronder is slecht ontwikkeld en bestaat uit zoete kers, gewone vlier en zomereik.

Tussen de veeschuur en het weiland aan de zuidzijde, groeien een 6-zestal kleine bomen met een dbh van 20-40 centimeter. Het betreft 3 haagbeuken en 3 boswilgen. Deze laatste zijn als knotboom in beheer.

Het grasland ten zuiden van het erf bestaat vooral uit Engels raaigras. Daarnaast komen frequent een aantal andere kruiden voor zoals gewone vogelmuur en herderstasje.

Zie voor gebiedsligging figuur 1 en een gebiedsimpresie bijlage 1.

Figuur 1. Overzicht en detail van plangebied.

De bovenste ovaal in de detailfoto geeft de ligging van de te slopen schuren en kuilvoerplaats weer. De onderste ovaal betreft de locatie voor aanplant houtsingel ter compensatie van de te rooien eikenrij.

2.3 Geplande werkzaamheden

De eigenaar is voornemens om een op locatie van de Uelserweg 162 in Mander de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- Slopen oude kalverenschuur en paardenstal;
- Verwijderen kuilvoerplaat;
- Bouwen kalverenschuur;
- Aanleggen houtwal.

De werkzaamheden kunnen worden aangemerkt als *Ruimtelijke Ingrepen*. Op deze definitie is de afweging in het kader van de Wet Natuurbescherming (hoofdstuk 4) gebaseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uitgevoerd middels een quickscan. Bij dit type natuuronderzoek wordt aan de hand van feitelijke veldwaarnemingen, literatuur en expert judgement een inschatting gemaakt van de mogelijke ecologische waarden van het gebied voor beschermde soorten planten en dieren. Hierdoor blijft het onderzoek een steekproef en zullen bepaalde soorten en functies niet zijn waargenomen, terwijl ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig kunnen zijn. Voor een compleet beeld kunnen daardoor nadere inventarisaties noodzakelijk zijn.

De verkregen verspreidingsgegevens hebben een bepaalde 'houdbaarheidsdatum' waardoor het gebruik van verspreidingsgegevens aan een maximale gebruikperiode is gebonden. Indien aanwezigheid van beschermde soorten, of schade aan deze soorten, kan worden uitgesloten, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als bijvoorbeeld vleermuizen en vogels, geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te kunnen gebruiken bij afwegingen voor ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet drastisch is veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan. Indien hiervan wel sprake is, kan een gedeeltelijke update of volledig nieuw onderzoek noodzakelijk zijn. Deze afweging dient door een ter zake kundig ecoloog of het bevoegd gezag te worden beoordeeld.

3. ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het veldbezoek weergegeven. Ter aanvulling op de onderzoeksresultaten zijn verspreidingsatlassen geraadpleegd voor kilometerhok: 252-496 en uurhok 28-17.

In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en eventuele aanbevelingen beschreven. Voor een toelichting op de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar bijlage 3.

3.1 Flora

De bouwlocatie bestaat uit diverse ecotopen waar vegetatie aanwezig is. Voorbeelden daarvan zijn het weiland, de zomereikenrij en de boomrij direct grenzend aan de kalverenschuur (zie § 2.2). Hier zijn ondermeer de volgende algemene vaatplanten gevonden: Engels raaigras, gewone vogelmuur, herderstasje, kleine ooievaarsbek en smeewortel. Deze soorten zijn karakteristiek voor intensief bewerkte graslanden en ruderaal overhoekjes.

In de opgaande beplantingen zijn de verschillende boom- en struikvormende soorten aangetroffen als: boswilg, gewone vlier, haagbeuk, zoete kers en zomereik.

Literatuur

Verspreidingskaarten van Floron en verspreidingsdatabanken op internet laten geen beschermde soorten zien binnen het kilometerhok waarin het plangebied gelegen is. Wel is één vaatplant van de Rode lijst van bedreigde planten bekend geworden in de omgeving van het plangebied. Het betreft beemdtkroon (kwetsbaar). Deze soort komt voor in de graslanden 700 meter ten zuidwesten van het plangebied (Landgoed van Mander).

3.2 (Broed)vogels

De aanwezige ecotopen in het plangebied en hun directe omgeving bieden potentiële broedgelegenheden voor soorten uit de volgende ecologische vogelgroepen:

- Grasland
- Opgaande begroeiingen
- Erven/bebouwing

(uit: broedvogels en beheer - H. Sierdsema - SOVON)

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere huismussen waargenomen in de kalverenschuur. Op het erf waren daarnaast nog een grote gele kwikstaart en een houtduif aanwezig. In de eikenrij bevond zich een merel en op de buitenverlichting en de aangrenzende oostgevel van de kalverenschuur waren krijtstrepen (uitwerpselen) van steenuil te zien. Op de grond onder de buitenverlichting lagen meerdere braakballen van deze soort. Beide sporen zijn te zien in figuur 2. Volgens dhr. Braakhuis broedt de steenuil in een oude schuur aan de noordoostzijde van het plangebied.

Figuur 2. Krijtstrepen en een braakbal van steenuil op het erf aan de Uelserweg 162 in Mander op 8-11-2019.

Het beschermingsregime van de groep vogelsoorten is opgedeeld in 5 categorieën waarbij de nestlocaties leidend zijn. In bijlage 3 is een toelichting op de 5 verschillende categorieën en bijhorende soorten beschreven.

Categorie 1-4 soorten

Van soorten uit de categorie 1-4 is met zekerheid de huismus aangetroffen. Huismussen kunnen in potentie broeden in de oude kalverschuur. Omdat de oude paardenstal een beschoten kap heeft, is het niet uitgesloten dat die locatie een potentiële broedlocatie vormt voor de op het erf aangetoonde steenuilen. Het erf lijkt potentieel ook zeer geschikt voor kerkuilen. De oude kalverenschuur en paardenstal vormen voor deze uil echter redelijkerwijze geen potentieel geschikt broedhabitat.

Categorie 5 soorten

Uit categorie 5 zijn geen broedvogels aangetroffen. Gezien het tijdstip van het jaar (november) zijn er ook redelijkerwijs geen broedvogels meer aan te treffen.

Het plangebied (veeschuur, paardenstal en beide boomrijen) biedt potentieel geschikt leefgebied voor de diverse soorten van categorie 5, waaronder: boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Door gerichte zoekacties kunnen nesten van boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, ekster, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, torenvalk en zwarte kraai worden uitgesloten.

Literatuur

De atlas van Nederlandse broedvogels laat in het uurhok waarbinnen het plangebied ligt een groot aantal algemene broedvogels zien. Hierbij zijn ook enkele categorie 1-4 soorten die gezien de aanwezige ecotopen binnen de begrenzing van het plangebied aanwezig kunnen zijn: huismus, kerkuil, ransuil en steenuil.

3.3 Herpetofauna en vissen

Omdat het veldbezoek in de winterperiode is uitgevoerd, zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Het plangebied biedt geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën en vissen. Mogelijkerwijs is landbiotoop aanwezig voor enkele licht beschermde amfibieën en reptielen als: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, hazelworm en kleine watersalamander (art. 3.10 Wnb).

Literatuur

De verspreidingskaarten van RAVON (*Reptielen, Amfibieën en Vissenonderzoek Nederland*) laten enkele beschermde soorten amfibieën en reptielen in het uurhok, en direct aangrenzende hokken, zien waarbinnen het plangebied gelegen is. Het betreft licht beschermde soorten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en hazelworm (art. 3.10 Wnb). De zandhagedis is de enige juridisch zwaar beschermde soorten (art. 3.5 Wnb) die uit de periode 2000-2019 uit de omgeving (uurhok 28-17) bekend is geworden. Waarschijnlijk betreft gaat het hier om het op 1 kilometer afstand gelegen Dal van de Mosbeek met daarin diverse grotere droge heidevelden waaronder De Mandercirkels.

3.4 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied en de directe zone hier omheen, biedt enkele algemene zoogdiersoorten een potentieel geschikt leefgebied. Hierbij moet met name gedacht worden aan soorten als: ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, egel, mol, konijn, haas en kleine marterachtigen.

Ondanks gerichte zoekacties in de kalverenschuur en de paardenstal zijn geen aanwijzingen over het voorkomen van steenmarters, kleine marterachtigen of andere beschermde grondgebonden zoogdieren gevonden zoals wild zwijn of eekhoorns. In de literatuur wordt eveneens melding gemaakt van aanwezigheid van veldspitsmuis. Deze soort is alleen met specifiek onderzoek aan te tonen.

De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief wordt beheerd. De soort komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen als houtwallen, -singels en boomrijen en lanen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes {*Zoogdiervereniging*}.

Literatuur

De zoogdieratlas.nl bezit meldingen van enkele nationaal beschermde (niet vrijgestelde) soorten conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming: eekhoorn, steenmarter, hermelijn, wezel, bunzing, veldspitsmuis en wild zwijn. Er zijn binnen het uurhok geen verspreidingsgegevens bekend geworden van soorten van Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming.

Vleermuizen

De aanwezige ecochore¹ binnen de begrenzing van het plangebied vormt naar verwachting een geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijkheden voor geschikte rust- en verblijfplaats voor vleermuizen ontbreken. De kalverschuur is met name door de combinatie van ammoniak en het ontbreken van dakbeschot en/of spouwmuur daarvoor ongeschikt.

De eiken zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholten en loszittende stukken schors en afgeknapte takken. Hierin kunnen potentieel vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Deze zijn niet aangetroffen.

Literatuur

Verspreidingsatlassen van vleermuizen laten aanwezigheid van verschillende soorten in het uurhok zien: franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

3.5 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen beschermde soorten uit deze groep aangetroffen. Het plangebied is mogelijk geschikt voor het vliegend hert.

Literatuur

Uit de literatuur is het voorkomen van het nationaal beschermde vliegend hert (art. 3.10 Wnb) bekend geworden. Deze soort is na 2003 ook in de directe omgeving van het plangebied waargenomen (zie figuur 3).

Onderstaande tekst is afkomstig van Smit en Krekels {2008}:

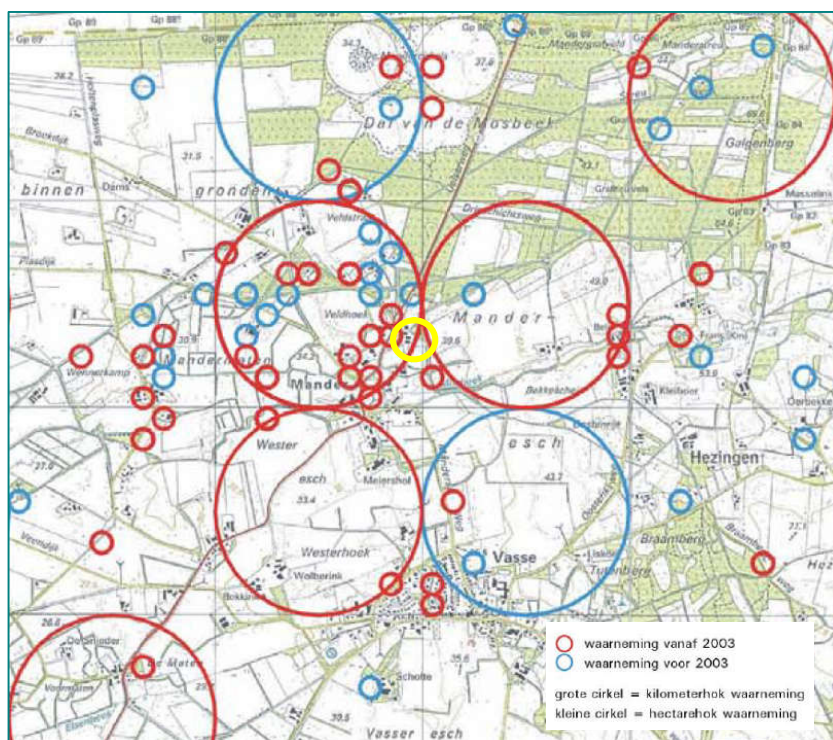
Volwassen dieren schuilen overdag in de boomkruin of tussen de begroeiing op de stam (bijv. klimop). Zij zijn actief van eind mei tot begin september. De larven leven 4-8 jaar in de grond in of in de onmiddellijke nabijheid van dood rottend hout, aangetast door witrotschimmels. Meestal betreft het zomer- of wintereik. Het is echter gebleken dat de broedplaatsen zich niet in dichte (eiken)bossen bevinden, waar het koel is, maar eerder in halfopen landschappen zoals gevarieerde bosranden en houtwallen. Op de huidige vindplaatsen wordt het vliegend hert waargenomen in houtwallen, eikenlanen, bosranden, holle wegen, tuinen en zelfs solitaire bomen.

Een eikenlaan is ecologisch vergelijkbaar met een eikenrij zoals in het plangebied aanwezig is. Daarom vormt deze een potentieel geschikt leefgebied voor het vliegend hert. De volwassen dieren kunnen hier gebruik maken van de bomen, terwijl de larven in de afgestorven delen van het wortelstelsel kunnen voorkomen. Ook kunnen de larven in (gekloofde) eikenhouten rasterpalen aanwezig zijn {Smit en Krekels, 2008}. De afrastering direct aan de zuidzijde van de eikenrij bestaat uit dergelijke gekloofde eikenhouten rasterpalen (zie blauwe cirkel in figuur 4).

In de periode 1990-2019 zijn in het uurhok waarbinnen de plangebied is gelegen grote weerschijnvlinders waargenomen. Deze soort komt voor in bos- en houtwalrijke gebieden met wilgen als waardplant voor de rupsen. De in het plangebied aanwezige boswilgen in combinatie met het lommerrijke erf, gelegen in bos- en houtwalrijke omgeving vormen potentieel geschikt leefgebied voor de grote weerschijnvlinder.

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde ongewervelden en/of Rode lijst-genoteerde ongewervelden anders dan de grote weerschijnvlinder en het vliegend hert een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden, als libellen, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve redelijkerwijze uitgesloten.

¹ Een ecochore is een ruimtelijk begrensde ecologische eenheid, gekenmerkt door een inwendige heterogeniteit in een halfnatuurlijk of cultuurlandschap. Een ecochore bestaat uit een verzameling ecotopen; bijvoorbeeld de verschillende aan elkaar grenzende ecotopen op en rond een erf of binnen een specifiek landschapstype. Samen vormen deze ecotopen een gevarieerd landschap.

Figuur 3. Verspreiding vliegend hert in Mander e.o. (● = plangebied)
(bron: Smit en Krekels, 2008)

Figuur 4. Gekloofde eikenhouten rasterpalen langs eikenrij; potentieel geschikt voor larven van vliegend hert.

4. TOETSING SOORTENBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

4.1 Algemeen

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De soortenbescherming zoals in deze wetgeving is opgenomen, is de opvolger van de Flora- en faunawet uit 2002. In deze wetgeving is de bescherming van soorten opgenomen in drie artikelen:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5
- Artikel 3.10

Artikel 3.1 beschrijft de vogelsoorten zoals opgenomen in de Europese Vogelrichtlijn. Deze lijst omvat alle inheemse vogelsoorten. Verstoring of opzettelijke verontrusting van broedende vogels is niet toegestaan. Daarnaast zijn er enkele soorten die jaarrond gebruik maken van dezelfde broedlocaties of die afhankelijk zijn van specifieke locaties; deze locaties zijn jaarrond beschermd. Voor vogels is slechts ontheffing mogelijk voor belangen die betrekking hebben op bescherming van flora en fauna, veiligheid voor het vliegverkeer of volksgezondheid.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.5 betreffen soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern en bijlage I en het Verdrag van Bonn. Afhankelijk van de ingreep en het effect op beschermde soorten, kunnen nadere onderzoeken met toetsing aan de wetgeving noodzakelijk zijn. Bij eventuele negatieve effecten kan een ontheffing noodzakelijk zijn. De mogelijkheid voor ontheffing wordt getoetst aan de belangen zoals opgenomen in de Europese richtlijnen. Onder dit Artikel vallen bijvoorbeeld alle soorten vleermuizen die door de vermelding op bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, Europese bescherming genieten. Soorten als bedoeld onder dit artikel worden in deze rapportage aangeduid als *strikt beschermde* soorten.

Soorten die vermeld staan in artikel 3.10 zijn soorten van nationaal belang. Voor deze soorten geldt een iets milder beschermingsregime. Daarnaast zijn per provincie enkele soorten op de vrijstellingslijst geplaatst voor belangen als ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden of doelstelling, kunnen soorten binnen dit artikel zijn vrijgesteld van ontheffing of is nader onderzoek en ontheffing noodzakelijk.

Zie voor een uitgebreidere toelichting bijlage 3.

4.2 Flora

Er zijn tijdens de quickscan geen beschermde plantensoorten waargenomen. Van beschermde soorten zijn geen groeiplaatsen te verwachten en ook niet bekend geworden in de literatuur.

Wel is in de ruime omgeving een groeiplaats van Beemdkroon bekend geworden. Deze staat op de Rode lijst van bedreigde plantensoorten met de status 'kwetsbaar'. Het plangebied is echter ongeschikt voor een hooilandsoort als beemdkroon.

Aangezien beschermde soorten of soorten van de Rode lijst ontbreken en niet te verwachten zijn, is geen schade aan deze soorten te verwachten en is nader onderzoek of een ontheffing niet noodzakelijk.

4.3 (Broed)vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Wet Natuurbescherming. Ontheffing voor deze diergroep is in de meeste gevallen niet mogelijk.

Dit betekent dat het (opzettelijk) verstoren, verontrusten, doden en anderszins van vogels en nesten in beginsel niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het sterk aan te bevelen buiten het broedseizoen te starten met de werkzaamheden waardoor bij aanvang van het broedseizoen het verstoringseffect op vogels minimaal is.

Globaal kan worden gezegd dat de broedperiode, voor de mogelijk aanwezige soorten, ligt tussen 1 maart en 15 juli. Hierbij dient wel te worden op gemerkt dat indien broedende vogels in een

andere periode van het jaar worden aangetroffen, hierbij zorgvuldig dient te worden omgegaan zodat verstoring van de broedende vogels wordt voorkomen.

Niet alle vogels maken jaarlijks een nieuw nest om te broeden. Een deel van de soorten gebruikt jaarlijks hetzelfde nest of dezelfde locatie om hun jongen groot te brengen. Ook zijn er soorten die jaarrond gebruik maken van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten geldt dat de nest- of verblijfloccaties jaarrond beschermd zijn en dat inzichtelijk gemaakt moet worden welke gevolgen de werkzaamheden voor deze soorten hebben.

De provincie hanteert een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn: 'Aangepaste lijst beschermde vogelnesten' - zie ook bijlage 3. De nestlocaties en vaste verblijfplaatsen van de hierin beschreven soorten zijn ook in perioden beschermd als er tijdelijk geen gebruik van de nestlocatie wordt gemaakt. De betreffende soorten zijn verdeeld in 5 categorieën.

Categorie 1-4 soorten

Het plangebied is in potentie geschikt leefgebied voor huismus, kerkuil en steenuil. Huismussen zijn waargenomen in de kalverenschuur. Broedlocaties zijn daar niet uit te sluiten. Van de steenuil zijn krijtstrepen en braakballen gevonden aan en nabij de kalverenschuur nabij de paardenstal. De paardenstal is potentieel geschikt als broedlocatie voor steenuilen. Waarnemingen van kerkuil en/of sporen daarvan zijn niet vastgesteld. De oude kalverschuur en paardenstal vormen voor deze uil echter redelijkerwijze geen potentieel geschikt broedhabitat.

Andere broedvogels van categorie 1-4 aanwezig zijn niet te verwachten.

Consequenties

Door de beschermde status van voornoemde soorten (huismus en steenuil) is het verwijderen van vaste verblijfplaatsen (de nestlocaties of vaste rustlocaties) in beginsel niet toegestaan. Voor het wegnemen, zoals bij de sloop van de gebouwen, is een mogelijke ontheffing en/of zijn compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Om inzichtelijk te krijgen welk aantal nestlocaties verdwijnt en welke compenserende en mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn, is nader onderzoek noodzakelijk naar steenuil en huismus.

soortgroep	Aantal bezoeken	Tijdstip onderzoek	Type onderzoek	Periode van onderzoek
Huisumus	2	ochtend/dag	Territoriumkartering	maart - juni
Steenuil	2	avond/nacht	Territoriumkartering met geluidsnabootsing	februari-april

Tabel 2: overzicht aanvullend vogelonderzoeken

De aanvullende onderzoeken dienen volgens de door de Particulier Gegevensbeherende organisaties (PGO's) opgestelde protocollen voor de betreffende soortgroepen te worden uitgevoerd. De voorgestelde onderzoeksinspanning is op deze protocollen gebaseerd. Het is echter mogelijk dat voor de toetsing voldoende recente verspreidingsgegevens voorhanden zijn bij de lokale vogelwerkgroep waardoor nader onderzoek niet of beperkt noodzakelijk is.

Categorie 5 soorten

Uit categorie 5 zijn geen broedvogels aangetroffen aangezien het veldbezoek buiten het broedseizoen heeft plaatsgevonden (november).

De veeschuur, paardenstal en beide boomrijen bieden potentieel geschikt leefgebied voor de volgende soorten van categorie 5: boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Door gerichte zoekacties kunnen nesten van boerenwaluw, bonte vliegenvanger, ekster, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, torenvalk en zwarte kraai worden uitgesloten.

Voor de overige mogelijk aanwezige broedvogels van categorie is voldoende alternatief broedbiotoop in de directe omgeving aanwezig. Hierdoor zijn er in relatie tot deze groep van categorie 5 soorten geen wettelijke consequenties ten aanzien van de Wet Natuurbescherming.

Van zowel de huismus als de steenuil is potentieel geschikt broedhabitat aanwezig binnen de begrenzing van het plangebied. Voor beide soorten dient vervolgonderzoek in de broedperiode te worden uitgevoerd.

Indien de werkzaamheden binnen het broedseizoen worden uitgevoerd, kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord.

4.4 Herpetofauna en vissen

Doordat het veldbezoek in de winterperiode is uitgevoerd, zijn geen waarnemingen verricht van soorten uit deze groepen. Het plangebied biedt geen voortplantingsbiotoop voor amfibieën en vissen. Mogelijkerwijze is landbiotoop aanwezig voor 5 licht beschermde amfibieën en reptielen: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, hazelworm en kleine watersalamander (art. 3.10 Wnb).

Vier van deze licht beschermde soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het betreft bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Bij mogelijk aanwezigheid van deze soorten zijn geen wettelijke consequenties verbonden. De bomenrij op de steilrand en diverse overhoekjes met ruigte, stenen of andere potentiële schuilplaatsen vormen zowel in de zomer als ook in de winter een onderdeel van potentieel geschikt leefgebied.

Conform de Wet Natuurbescherming is het niet toegestaan om hazelwormen opzettelijk te doden (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel a) of om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel b). Daarom wordt voorgesteld om voorafgaand aan de sloop, bouwrijp maken van het bouwperceel en de nieuwbouw eventueel aanwezige hazelwormen te vangen middels ecologische begeleiding. Gevangen dieren kunnen daarna worden uitgezet in houtwallen in de directe omgeving waar geen versturende werkzaamheden plaatsvinden. Om ook in de toekomst voldoende vaste voortplantings- en rustplaatsen in de nabijheid te behouden, wordt voorgesteld om in de nieuw aan te leggen houtwal enkele takkenhopen zowel boven- als ook ondergronds aan te leggen. Hiervoor kunnen dikke takken en boomstammen van de te rooien eikenrij worden gebruikt.

Indien bovengenoemde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd, is geen vervolgonderzoek of ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk.

Voor Herpetofauna en vissen is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk, mits ecologische begeleiding ten aanzien van hazelworm wordt toegepast.

4.5 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied en de directe zone hier omheen biedt potentieel geschikt leefgebied voor algemene zoogdieren als ware muizen, woelmuizen, spitsmuizen, mol, konijn en haas.

Ondanks gerichte zoekacties zijn geen aanwijzingen gevonden over het voorkomen van beschermde kleine marterachtigen, wild zwijn, egel of eekhoorns. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied vastgesteld. Hierdoor is geen ontheffing of nadere afweging noodzakelijk.

Door de opbouw van de planlocatie en de omgeving, kan er redelijkerwijs vanuit worden gegaan dat in het omringende gebied verblijfplaatsen voor kramende of overwinterende kleine marterachtigen, egel, veldspitsmuis en eekhoorn aanwezig zijn. Deze soorten zijn beschermd conform Artikel 3.10.

De omgeving met bossen, houtwallen, ruigtevegetaties, overhoekjes en struwelen biedt voor deze soorten geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Ook de te slopen gebouwen bieden potentiële geschikte locaties voor bijvoorbeeld overwinterende of kramende dieren. Tijdens het uitgevoerde quickscan onderzoek zijn in de te slopen gebouwen en tussen de op het erf aanwezige rommelhoeken geen verblijfplaatsen gevonden.

Gezien de potenties voor deze soorten op en rondom het erf, kunnen mogelijkerwijs in komende winters of kraamperiodes verblijven in de schuren en bomen in gebruik worden genomen. Hierdoor is voorafgaande aan de sloop en bomenkap een nadere controle door een ecooloog noodzakelijk.

Bij vestiging van deze soorten kan het noodzakelijk zijn een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag en zullen gerichte maatregelen moeten worden getroffen om de lokale populatie te behouden dan wel te versterken en schade aan individuen te voorkomen. Deze mogelijke

vervolgstappen zijn afhankelijk van het type gebruik van de planlocatie en zijn soortafhankelijk en vormen daardoor maatwerk. Bij aanwezigheid, zonder vaste verblijfplaatsen, kan indien noodzakelijk, door ecologische begeleiding het verplaatsen van aanwezige dieren naar vergelijkbare ecotopen in de directe omgeving die niet door werkzaamheden worden aangetast, voldoende zijn. In dat geval hoeft geen vervolgonderzoek te worden uitgevoerd en/of geen ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

Andere *niet vrijgestelde* soorten zijn tijdens het veldbezoek niet vastgesteld of te verwachten.

Voorafgaande aan de sloop van de schuren en het bouwrijp maken van het plangebied, dient een controle te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen en individuen van marterachtigen, egel, veldspitsmuis en eekhoorn. Bij geen aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen kan worden volstaan met ecologische begeleiding.

Vleermuizen

Potentieel geschikte vaste rust- en/of verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn redelijkerwijze uit te sluiten in het plangebied. Voor vleermuizen vormt het plangebied uitsluitend potentieel geschikt foerageergebied. Omdat in de nabije omgeving voldoende opgaande beplantingen (lees erfbeplantingen, houtwallen en bosjes) aanwezig blijven, komt de functie van het gebied als foerageergebied niet in het geding door de voorgestelde maatregelen (kap eikenrij).

Bovendien wordt de eikenrij ruimschoots gecompenseerd door de aanleg van een nieuwe houtwal. In de nabije toekomst wordt het foerageergebied voor vleermuizen daardoor juist vergroot.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar vleermuizen niet noodzakelijk en hoeft geen ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

Er is geen nader onderzoek en er zijn geen aanvullende maatregelen ten aanzien van vleermuizen noodzakelijk.

4.6 Ongewervelden

Uit de literatuur is het voorkomen van vliegend hert in de onmiddellijke omgeving van het plangebied aangetoond voor de periode ná 2003. Door de aanwezigheid van een eikenrij kunnen volwassen dieren daarin schuilen. De larven kunnen aanwezig zijn in ondergronds afgestorven (delen van) het wortelstelsel van de eiken en/of in de gekloofde eikenhouten palen.

Het is bij de Wnb verboden om vliegende herten opzettelijk te doden (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel a) of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel b). Volwassen vliegende herten zijn actief in de periode eind mei tot begin september. Daarom wordt voorgesteld om het rooien van de eiken uit te voeren in de periode vanaf oktober tot en met eind februari (mede in verband met het broedseizoen van vogels). De uit te graven stobben van de eiken dienen als basis in de nieuw aan te leggen houtwal te worden ingegraven in het op te werpen wallichaam. Hiermee kunnen de larven het rooien van de eikenrij overleven en hun ontwikkeling in de nieuwe houtwal afmaken. De gekloofde eikenhouten palen kunnen worden hergebruikt als rasterpalen voor de nieuw aan te leggen afrastering. Indien dat ongewenst is, dienen zij op dezelfde diepte te worden ingegraven in de nieuw aan te leggen houtwal.

Uit de literatuur is het voorkomen van de grote weerschijnvlinder in het uurhok waarbinnen het plangebied is gelegen bekend geworden uit de periode 1990-2019. Deze soort komt voor in bos- en houtwalrijke gebieden met wilgen als waardplant voor de rupsen. De in het plangebied aanwezige boswilgen (naast de kalverschuur) in combinatie met het lommerrijke erf, gelegen in bos- en houtwalrijke omgeving vormen potentieel geschikt leefgebied voor de grote weerschijnvlinder.

Door de beschermde status is het niet toegestaan om grote weerschijnvlinders opzettelijk te doden (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel a) of vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen (Artikel 3.10 lid 1 - onderdeel b). Om te voorkomen dat er potentiële slachtoffers vallen, kunnen de boswilgen verplaatst worden naar een vergelijkbare vochtige locatie op een zonbeschenen plek op of in de nabije omgeving van het erf van de familie Braakhuis.

Indien bovengenoemde mitigerende maatregelen worden uitgevoerd ten gunste van de grote weerschijnvlinder en het vliegend hert, behoeft geen vervolgonderzoek te worden uitgevoerd en/of ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

Voor overige beschermde en Rode lijstgenoteerde vlinders, libellen en overige insecten is het gebied ongeschikt als leefgebied.

Ten aanzien van grote weerschijnvlinder en vliegend hert worden enkele aanbeveling gedaan. Indien deze aanbevelingen kunnen worden opgevolgd, is voor de soortgroep ongewervelden geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

5. CONCLUSIE

Op de planlocatie is een natuuronderzoek uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Aan de hand van de hierdoor verkregen gegevens, aangevuld met literatuuronderzoek, is een goed beeld ontstaan van de waarde van de planlocatie voor beschermde dier- en plantsoorten.

De eigenaar is voornemens om een op locatie van de Uelserweg 162 in Mander de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- Slopen oude kalverenschuur en paardenstal;
- Verwijderen kuilvoerplaat;
- Bouwen kalverenschuur;
- Aanleggen houtwal.

Flora

Beschermde soorten ontbreken op de planlocatie waardoor geen schade aan deze soorten te verwachten is en geen nader onderzoek of een ontheffing noodzakelijk is.

Vogels

Van zowel de huismus als de steenuil is potentieel geschikt broedhabitat aanwezig binnen de begrenzing van het plangebied. Voor beide soorten dient vervolgonderzoek in de broedperiode van de beide soorten te worden uitgevoerd. Voor overige vogelsoorten is geen nader onderzoek noodzakelijk.

Indien de fysieke werkzaamheden, zoals het slopen van de schuren en kappen van bomen, binnen het broedseizoen worden uitgevoerd (globaal genomen binnen de periode 1 maart-15 juli), kunnen maatregelen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat door de werkzaamheden broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernield doordat verschillende soorten als broedvogel niet zijn uit te sluiten. Dit dient door een ecooloog te worden beoordeeld.

Herpetofauna en vissen

Voor herpetofauna en vissen is geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk, mits ecologische begeleiding ten aanzien van hazelworm wordt toegepast.

Grondgebonden zoogdieren

Voorafgaande aan de sloop van de schuren en het bouwrijp maken van het plangebied, dient een controle te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen en individuen van marterachtigen, egel, veldspitsmuis en eekhoorn. Bij geen aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen kan worden volstaan met ecologische begeleiding.

Vleermuizen

Er is geen nader onderzoek en er zijn geen aanvullende maatregelen ten aanzien van vleermuizen noodzakelijk.

Ongewervelden

Ten aanzien van grote weerschijnvlinder en vliegend hert worden enkele aanbeveling gedaan. Indien deze aanbevelingen kunnen worden opgevolgd is voor de soortgroep *ongewervelden* geen nader onderzoek of ontheffing noodzakelijk.

Gezien het bovenstaande is nader onderzoek naar huismus en steenuil noodzakelijk en worden ecologische begeleiding en maatregelen geadviseerd ten aanzien van hazelworm, grondgebonden zoogdieren en ongewervelden. Zonder begeleiding en maatregelen is nader onderzoek naar deze soortgroepen noodzakelijk.

Onderzoek naar overige soortgroepen is niet noodzakelijk.

LITERATUUR

- www.natuurloket.nl
- www.minlnv.nl
- www.overijssel.nl
- www.zoogdieratlas.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.ravon.nl
- www.floron.nl / rode lijst vaatplanten 2014.

- H. Limpens et al. 1997; Atlas van de Nederlandse Vleermuizen - Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNNV-uitgeverij.
- Drs. E.J. Weeda et al. 2003; Nederlandse Ecologische Flora - Wilde planten en hun relaties. KNNV-uitgeverij.
- Smit, J.T. & R.F.M. Krekels 2008. Vliegend hert in Mander, Beheersplan 2009-2013. - EIS-Nederland en Bureau Natuurbalans-Limes Divergens, Leiden - Nijmegen.
- Sierdsema H. 1995. Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen. SBB-rapport 1995-1, SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. SBB/SOVON, Driebergen/Beek-Ubbergen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Impressie plangebied

Bijlage 2: Inrichtingsplan

Bijlage 3: Toelichting Wet Natuurbescherming - soortenbescherming

BIJLAGE 1: IMPRESSIE PLANGEBIED

1. Kalverschuur, gefotografeerd vanaf de boerderij.
2. Kuilvoerplaten met eikenrij.
3. Paardenstal - voorzijde
4. Kalverenschuur gefotografeerd van boerderij af.
5. Paardenstal - achterzijde
6. Weilandzijde kalverenschuur met boswilg en haagbeuk

www.hannibalsnail.com

Status: DO
 Rental pay: 1
 Comment: A3
 Record: Kart is non idnricht

Geleidend: N. Hamink
Datum: 08-01-2019 gew. 06-08-2019
Gevoel beoordeeld: MH
Schied: 1-1000

Project: Landeshauptstadt in passing
Owner: Fara Bauhaus
Address: Weberstr. 162
Postcode: 76633 TE Mander

BIJLAGE 3: SOORTBESCHERMING - WET NATUURBESCHERMING

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - v. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd en dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

● Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
● Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
● Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
● Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
● Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
● Huismus	(<i>Passer domesticus</i>)
● Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
● Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
● Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
● Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
● Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
● Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
● Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
● Steenuil	(<i>Athene noctua</i>)
● Wespandief	(<i>Pernis apivorus</i>)
● Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>)

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere diersoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt. Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: "Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen" - 3 december 2016.

